

SMART AMPHUS

STRATEGI 2021-22

INDLEDNING

Aarhus Kommune ønsker med Smart Aarhus at bidrage til ledelsen af den digitale transformation. Det gør vi gennem en governancestruktur på arbejdet med udvikling, implementering og skalering af digitale teknologiske løsninger på tværs i Aarhus Kommune – og på tværs af offentlig og privat. Det gør vi med øjnene på de største forretningskritiske udfordringer i kommunen. Vi tror på, at anvendelse af digital teknologi inden for alt fra teknik og drift, velfærdsservices og borgerkontakt kan gøres mere effektivt, *smart* og kan højne kvaliteten. Vi tror på, at flere og bedre data fra byen og borgerne kan give en bedre og langt mere demokratisk beslutningstagning.

Data er i det seneste årti blevet et mere og mere centralt begreb; ikke kun, når vi taler om digital transformation, men også i samfundet som helhed: Om det er data fra en IoT-sensor, følsomme personoplysninger fra en borger, fra en medarbejder eller brugs- og geodata fra en elcykel; data, der skal bruges til beslutningsstøtte eller adfærdsændring, patientrapporterede data på sundhedsområdet, data om jobs og jobsøgende, data om status på sagsbehandling, data om energiforbrug i bygninger; data, som databeskyttelseslovgivningen beskytter, men som den også kan forhindre ibrugtagning af nye teknologier, data som basis for at arbejde vidensinformeret osv. - så er data, datasikkerhed og -beskyttelse, datakvalitet og databehandling centrale begreber: Smart Aarhus arbejder fokuseret med data og dataproblematikker og med en lang række af dilemmaer, udfordringer og muligheder, der knytter sig til bevægelsen mod en mere datafunderet og digitaliseret kommune.

Smart Aarhus understøtter Aarhus-Kompassets vision om at definere udfordringerne og rammerne for det gode liv i dialog og samskabelse med borgerne og virksomheder. I Smart Aarhus gør vi det blandt andet gennem vores Advisory Network og vores Smart Aarhus Board.

Smart Aarhus skal understøtte kerneforretningen og understøtte bevægelsen henimod en mere sammenhængende kommune, som sætter borgeren i centrum for den offentlige velfærd. Samtidigt skal Smart Aarhus gennem samarbejde med iværksættere og virksomheder bidrage til at understøtte et marked for digitale løsninger i Danmark og internationalt. Internationale samarbejder i regi af det nordiske Smart City Netværk, samt europæiske projekter er en integreret del af arbejdet.

EN SMART BY DEFINERER VI SOM

En by hvor borgere, myndigheder,
virksomheder og videninstitutioner
samarbejder om at drive og udvikle byen

En by hvor ressourcer udnyttes bedre
og mere bæredygtigt

En by, hvor digitalisering er et middel til at
opnå målet om at skabe en god by for alle

VISION FOR SMART AARHUS

SMART AARHUS FREMMER, AT VI SAMMEN MED BORGERE OG VIRKSOMHEDER SKABER DET GODE LIV I EN HASTIG VOKSENDE BY.

TEKNOLOGI BIDRAGER TIL, AT AARHUS KOMMUNE UDVIKLER BÆREDYGTIGE LØSNINGER PÅ MILJØMÆSSIGE, ØKONOMISKE OG SOCIALE UDFORDRINGER TIL GAVN FOR BORGERE OG VIRKSOMHEDER.

SMART AARHUS BIDRAGER TIL AT SKABE DE BEDST MULIGE RAMMER FOR UDVIKLINGEN AF ET MARKED FOR DIGITALE LØSNINGER I AARHUS, DANMARK OG I VERDEN.

SMART AARHUS KOBLER TIL

- **Aarhuskompasset** og dets visioner om et Aarhus for alle, som skabes for og med borgeren med udgangspunkt i datadreven videntilegnelse.
- **Aarhus Kommunes erhvervsplan *Partnerskaber for bæredygtig vækst*** med sit fokus på Aarhus som udviklings-, test- og demonstrationspartner.
- **Aarhus Kommunes klimastrategi og klimahandlingsplan *På vej mod et Fossilfrit samfund***, hvis ambitiøse mål understøttes af Smart Aarhus' fokus på løsning af forretningsmæssige udfordringer på klimaområdet.
- **Kommunernes Digitaliseringsprogram**, der vil integrere ny teknologi i opgaveløsningen, som borgerne oplever som en kvalitativ god og tidssvarende udvikling af velfærden.
- **Aarhus Kommunes Kanalstrategi**, der blandt andet søger at effektivisere arbejdsgange og frigøre ressourcer gennem brug af ny teknologi.
- **Fælles om nye løsninger**, der rummer en række tværgående digitaliseringsindsatser i Aarhus Kommune med effektivisering som udgangspunkt.
- **Fælles om Aarhus og Innovationsmotoren**

FORRETNINGSKRITISKE UDFORDRINGER I AARHUS KOMMUNE

I begyndelsen af 2020 vedtog direktørgruppen i Aarhus Kommune en ny Smart Aarhus-strategi med fokus på de mest forretningskritiske udfordringer i Aarhus Kommune, der blev identificeret efter en omfattende interviewrunde med direktører, forvaltningschefer og nøglemedarbejdere i Aarhus Kommune. Kort tid efter ramte Corona-pandemien og ændrede en række forudsætninger for den digitale omstilling. De overordnede udfordringer er fortsat de samme, men de er i foråret 2021 blevet opdateret og tilpasset en ny virkelighed.

Listen over forretningskritiske udfordringer er ikke udtømmende, men et fokuseret udvalg med fokus på forretningen Aarhus Kommune. Udfordringerne skal løbende tilpasses fremtidige behov.

Arbejdet med udfordringerne er allerede present i kommunen i dag, hvorfor der skal sikres koordination med eksisterende handleplaner og faglige strategier. Arbejdet i regi af Smart Aarhus skal skabe mere fokus på teknologiens rolle og dennes evne til at effektivisere og løfte kvalitet i projekterne/løsningerne.

FORRETNINGSKRITISKE UDFORDRINGER I AARHUS KOMMUNE

Vi skal omstille os til et fossilfrit samfund

Vi skal bringe digitale læringsredskaber i spil

Vi skal styrke vores fokus på værdi for og med borgere og virksomheder

Vi skal lave mere sammenhængende løsninger på beskæftigelsesområdet

Vi skal gøre borgerne mere selvhjulpne på social- og sundhedsområdet

Vi skal styrke vores digitale fundament

Vi skal omstille os til et fossilfrit samfund

I Aarhus har vi vedtaget et klimamål om CO2-neutralitet i 2030. Vi har lykkedes med at halvere vores CO2-udledning i løbet af de seneste 10 år, men den resterende halvdel bliver en udfordring at nå i mål med, da vi ikke kender alle løsninger endnu. Vi skal skabe en verden uden fossile brændsler, og det kræver en massiv omstilling af samfundet, der forudsætter digitalisering og integration af data i en hidtil uset skala.

Digital integration af alle sektorer er en forudsætning for udviklingen af et intelligent energiøkosystem, hvor udveksling og optimering af energi fra alle sektorer fra transport til bygninger udnyttes. Store dele af samfundet skal elektrificeres og i den forbindelse bliver elmarkedet en afgørende platform, hvor enkelte dele fra vaskemaskiner, elbiler og belysning til bygninger, industriproduktion og vindmøller skal kunne tale sammen. Det kræver dyb dataintegration samt udvikling og anvendelse af nye teknologier.

I et fossilfrit samfund skal alle ressourcer genanvendes, så vi så vidt muligt undgår brugen af jomfruelige ressourcer. Det betyder at alle ressourcer skal indgå i cirkulære processer og der skal skabes symbioser på tværs af forskellige områder. Det kræver bl.a. at ressourcer skal kunne spores, og i denne proces er digitale teknologier som sensorer, trackingsystemer og blockchain af afgørende betydning.

Samfundet skal understøtte klimavenlig adfærd hos den enkelte borger og virksomhed, og her spiller digitale teknologier også en væsentlig rolle – både i forgrunden som nudgende, interaktive platforme og i baggrunden som intelligente, optimerende systemer.

Aarhus Kommune kan ikke klare omstillingen på egen hånd. Den kræver involvering af borgere, virksomheder og videninstitutioner i meningsfulde partnerskaber fx i form af GovTech.

Vi skal styrke vores fokus på værdi for og med borgere og virksomheder

Med Aarhuskompasset sætter vi styrket fokus på værdi for og med borgerne, også med ambitionen om en styrket demokratisk dialog og øget tilgængelighed. Den teknologiske udvikling giver nye muligheder for at mødes digitalt, udvikle nye og bedre services og skabe nye former for data.

Vi har brug for at være på forkant med teknologiens indflydelse på vores by, borgere og virksomheder for dermed at bidrage til at skabe værdi – også uden for kommunens grænser.

Vi har brug for moderne, digitale indgange til virksomheder og borgere, og vi har brug for at sikre, at vores services og de nye teknologier introduceres brugervenligt, tillidsværdigt og oplysende.

Det kræver, at vi arbejder med åbne udviklingsplatforme, og at vi stiller test- og udviklingsfaciliteter til rådighed i byen, så virksomheder kan udvikle og teste nye løsninger og services sammen med byen og sammen med borgerne.

Vi skal lave mere sammenhængende løsninger på beskæftigelsesområdet

Beskæftigelsesområdet er et stort forretningsområde, der er i kontakt med mange tusinde borgere i kortere eller længere tid. Det er også et område, som er kendetegnet ved at være stærkt lovgivningsbaseret.

Der er to store kerneopgaver på beskæftigelsesområdet; dels håndtering af ydelser som fx kontanthjælp og sygedagpenge; dels matchmaking mellem ledige jobs og jobsøgende.

Inden for begge områder er der et stort effektiviseringspotentiale ved digitalisering af sagsbehandling og øget brug af selvbetjening og teknologier som chatbots og AI. Teknologien kan også anvendes til at understøtte borgerne i at håndtere barrierer for at komme i beskæftigelse og styrke deltagelse i fællesskaber.

Én af de store udfordringer på beskæftigelsesområdet er, at der findes mange forskellige systemer og aktører, der skal spille sammen for at skabe en effektiv samlet beskæftigelsesindsats.

En øget digitalisering af beskæftigelsesområdet kan dels få flere i beskæftigelse, dels frigøre ressourcer til nærvær og samtale med de borgere, der har et mest behov for det.

Beskæftigelsesområdet er en vigtig del af det fælles velfærdsmål, som går på tværs af sundheds-, social- og skoleområdet.

Vi skal gøre borgerne mere selvhjulpne på social- og sundhedsområdet

Vi står overfor en stor udfordring i de kommende år: der vil være flere behandlingskrævende borgere (ældre, handicappede, socialt udsatte, børn), og færre på arbejdsmarkedet til at betale de skatter, der finansierer velfærden.

Der vil samtidig være færre hænder til at løse opgaverne, da mange medarbejdere går på pension, og det kan blive vanskeligt at rekruttere nye fra de mindre årgange, der snart træder ind på arbejdsmarkedet.

Derfor skal vi nytænke den måde, vi producerer og leverer velfærd til borgerne på. Vi skal støtte flest muligt borgere i at tage ansvar for sig selv, og i stigende grad aktivere de pårørende. Det kræver, at borgerne er parate til øget selvmonitorering, online rådgivning og vejledning samt en langt bedre anvendelse af data til såvel forebyggelse som i behandlingen af og service til borgerne.

For at kunne dette, har vi behov for at dele data mellem regioner og kommuner, så borgerne kan understøttes bedst muligt. Det er afgørende, at både regioner, kommuner og uddannelsesinstitutioner har fælles fokus på rehabilitering og selvhjulpethed. Vi skal gøre det muligt for dem, der kan og vil selv, at gøre det selv.

Sundhedsområdet er en vigtig del af det fælles velfærdsmål, som går på tværs af beskæftigelse-, social- og skoleområdet.

Vi skal bringe digitale læringsredskaber i spil

Folkeskolerne og vores institutioner skal både danne børnene digitalt gennem teknologiforståelse og være i stand til at drage nytte af de mange digitale læringsredskaber og -miljøer.

En væsentlig udfordring er, at fagpersonale som lærere og pædagoger har meget forskellige forudsætninger for at bruge digitale redskaber som en naturlig del af undervisningen eller arbejdet. Det er afgørende, at personalet bliver kompetenceudviklet, så de føler, at de er kompetente til at bruge digitale redskaber.

Der ligger et meget stort potentiale i at målrette undervisningsmateriale til den enkelte borger og dennes behov. Der skal arbejdes med at sikre et bredt udvalg af digitale læremidler og materialer som medvirker til at højne kvaliteten i undervisningen og tilbuddene. Samtidigt kan nogle elever i folkeskolen, der i dag har behov for et særligt tilbud, lettere integreres i den almindelige undervisning via digitale redskaber fx igennem læse-/skrivestøtteværktøjer.

Opbygningen af en fælles og sammenhængende it-infrastruktur på skoleområdet medvirker til at sikre at alle skoler har samme udgangspunkt for at kunne tage de digitale læringsredskaber i brug og samtidig sikre at eleverne har en lige adgang til at kunne anvende digitale løsninger i skoledagen.

Børn- og ungeområdet er en vigtig del af det fælles velfærdsmål, som går på tværs af social-, beskæftigelse- og sundhedsområdet.

Vi skal styrke vores digitale fundament

For at Smart Aarhus-indsatsen skal lykkes, må vi fokusere på at styrke de teknologiske 'enablers'; altså den infrastruktur, datastruktur og -beholdning samt de digitale kompetencer, som skal ligge til grund for, at teknologiske løsninger kan udbredes og skaleres på tværs af afdelingerne til gavn for hele kommunen.

Dette indsatsområde vurderes at være særdeles vigtigt som en styrkelse af grundlaget for, at innovation og teknologitilegnelse sker 'horisontalt' og med øje for den brede skalering og værditilegnelse.

Indsatsen for at etablere digitale fundamentet skal ske i samspil med digitaliseringsafdelinger på tværs af kommunen og vil fokusere på tre områder:

- **It-infrastruktur og -arkitektur:** Vi skal levere stærke og sikre strukturer, som hele forretningen kan bygge innovative, robuste løsninger på, og som kan understøtte en udbredelse af modne teknologier.
- **Datagrundlag, -struktur og -kvalitet:** Vi skal sikre en struktureret og kritisk tilgang til data, en fælles forståelse af databegrebet og datastrukturer og et datagrundlag af høj kvalitet.
- **Digital kultur og kompetencer:** Vi skal fortsat styrke kommunens digitale kultur, kompetencer og metoder.

SMART AARHUS-HANDLINGSPLANER

Der udarbejdes løbende handlingsplaner (med 12 måneders sigte) for udvalgte Smart Aarhus-projekter, som ligger i forlængelse af strategien. Smart Aarhus-projekterne tager udgangspunkt i Aarhus Kommunes overordnede forretningskritiske udfordringer og er forankret i de enkelte magistratsafdelinger.

Det er direktørgruppen i Aarhus Kommune, der én gang året udpeger projekter til Smart Aarhus-handlingsplanen, og der laves løbende opfølgninger på projekterne i samarbejde med de involverede afdelinger.

I dialog med projektejerne aftales det, hvordan Smart Aarhus konkret kan støtte eller være platform for deling af erfaringer på tværs, eller på anden måde styrke og udvikle projekterne.

Projekter til handlingsplanen evalueres løbende med udgangspunkt i otte forskellige værdier (bilag 2A og 2B)

Handlingsplanen for Smart Aarhus for 2021 – 2022 gælder til primo 2022 og er vedlagt som bilag 1.

Arbejdet med handlingsplaner evalueres efter første periode medio 2022.

ORGANISERING

Smart Aarhus har både et internt fokus, der handler om at udnytte stærke fagligheder på tværs af Aarhus Kommune og et eksternt fokus, der handler om at samarbejde med relevante parter for at skabe de bedst mulige løsninger. Løsninger, der udvikles i samarbejde mellem Aarhus Kommune, andre kommuner eller regioner, bysamfundet, erhvervslivet og/eller videninstitutioner.

INTERN ORGANISERING

Direktørgruppen er den overordnede styregruppe for Smart Aarhus initiativet og justeringer af strategien, samt handlingsplaner skal godkendes af direktørgruppen.

Indsatsen forankres i Digitaliseringsstyregruppen, men det er direktørgruppen, der udvælger projekter til de konkrete handlingsplaner i egne afdelinger og gerne på tværs af afdelinger. Digitaliseringsstyregruppen understøttes af Smart Aarhus-sekretariatet. Sekretariatet er placeret i BA og består af medarbejdere fra hhv. Strategi og Styring i IT og Digitalisering og Erhverv og Bæredygtig udvikling. Sekretariatet suppleres af repræsentanter fra samtlige magistratsafdelinger, der løbende er i dialog med sekretariatet.

EKSTERN ORGANISERING

Der etableres to eksterne fora i form af Smart Aarhus-netværket (bilag 3A) og et Executive Board (bilag 3B) med både interne og eksterne deltagere.

INTERNE KOMPETENCENTRE

I Aarhus Kommune findes en række centre eller afdelinger, hvor der er særlige kompetencer i forhold til ex innovation eller bestemte teknologier. Smart Aarhus-sekretariatet arbejder på at få kompetencerne bragt i spil og på at få skabt flere frugtbare forbindelser på tværs af afdelinger og projekter.

- Center for Innovation i Aarhus CFIA
- GovTech Midtjylland
- Aarhus City Lab
- DokkX
- Center for velfærdsteknologi
- XR-LAB
- ITK LAB

PLATFORME OG SAMARBEJDE

PLATFORME, SMART AARHUS BYGGER PÅ

Aarhus er en af Danmarks førende smart cities, og Smart Aarhus har siden 2012 arbejdet med at udvikle det digitale Aarhus i partnerskab med Aarhus Universitet, VIA University College, Alexandra Instituttet, it-forum, Teknologisk Institut, samt forskellige private virksomheder.

Smart Aarhus står bag store flagskibsprojekter som IWDK (Internet Week Denmark), der siden 2014 har fejret og diskuteret internettet og den digitale udvikling. I 2019 nåede festivalen at afholde over 140 events og havde 11.000 deltagere. I 2021 blev festivalen afholdt virtuelt og havde over 25.000 visninger på festivalplatformen.

En anden vigtig pionerindsats er arbejdet med Open Data. Aarhus var i 2013 den første by i Danmark til at åbne en open data-portal. Siden er den blevet til et nationalt samarbejde i Open Data DK i samarbejde med KL og Erhvervsstyrelsen. Open data-initiativet har været og er anledning til en række internationale samarbejder i EU-regi. Herudover har en række større og mindre pilotprojekter som fx TAPAS har været med til at sætte Aarhus på landkortet som en smart by. Smart Aarhus er altså på ingen måde en ny indsats og i arbejdet med Smart Aarhus projekterne bygger vi ovenpå en række etablerede platforme:

- [IWDK](#)
- [OPEN DATA AARHUS & OPEN DATA DANMARK](#)
- [IOT-INFRASTRUKTUR & INDSATS](#)
- [AARHUS CITY LAB](#)
- [NORDIC SMART CITY NETWORK](#) (samarbejde med 20 byer i de 5 nordiske lande, heriblandt alle hovedstæder)
- [EU-SAMARBEJDER](#)
- [MYNDIGHEDSDSAMARBEJDER I KINA, GHANA OG SYDAFRIKA](#)

Smart Aarhus-koordinatorer i Aarhus Kommune:

Ekstern koordinering
Line Gerstrand
Erhverv og
Bæredygtig Udvikling
lgk@aarhus.dk

Intern koordinering
Marie Rørdam Fenger
Strategi og Styring,
Digitalisering og data
marof@aarhus.dk

